

2016-09--19 Diarienummer: 1.6.2-Å 2016-740

Stockholms läns landsting
Box 22550
104 22 Stockholm

Samråd om nästa regionala utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF5 2050, (TRN 2016-0047)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Tillväxtverket ska enligt regeringens instruktion främja ett aktivt regionalt tillväxtarbete i länen samt i det arbetet utveckla och förbättra förutsättningarna för dialog, samarbete och lärande mellan olika relevanta aktörer på nationell, regional och lokal nivå.¹

Tillväxtverket har en särskild roll att delta i, samordna och följa upp strategier och program inom det regionala tillväxtarbetet.² I enlighet med den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft³ samverkar Tillväxtverket med berörda aktörer för att skapa bättre förutsättningar för en hållbar regional tillväxt och attraktionskraft i alla delar av landet. Detta gör Tillväxtverket genom att bidra med kunskap, nätverk och finansiering såväl lokalt, regionalt, nationellt som internationellt. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Om remissvarets struktur

Stockholms läns landsting har i remissutgåva avseende RUF5 2050⁴ som önskemål att aktörerna strukturerar sina remissvar enligt frågor vars rubriker är angivna inom de fyra första parenteserna nedan. Under det femte och avslutande ställningstagandet Genomförandet av den regionala utvecklingsplanen lämnar Tillväxtverket några kommentarer om hur Tillväxtverket kan bidra till genomförandet av den regionala utvecklingsplanen.

Första ställningstagandet (Mål och delmål)

RUF5 2050 är en regionplan och därmed en markanvändningsplan som gäller en region med 22 procent av landets folkmängd. Detta ska betraktas ur ett tidsperspektiv fram till 2050. RUF5 2050 är också ett strategidokument motsvarande en regional utvecklingsstrategi. Målen har delvis karaktär av att vara allmänna visioner vilket är naturligt i ett strategidokument men som också

¹ SFS 2009:145, *Förordning (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket*, Regeringskansliets rättsdatabaser, senast ändrad 2015-05-19.

² Ibid.

³ Regeringen, (2015), *En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020*, Diarienummer: N2015.31.

⁴ Stockholms läns landsting, (2015), *Samrådsförslag RUF5 2050, regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen*, TRN 2015-0015.

ställer krav på en tydlig länk mellan visionerna och de konkreta insatserna.

Delmålen har rätt ambitionsnivå. De är ofta tydliga och därför möjliga att utvärdera i förhållande till uppställda mål. En fråga som behöver ställas gäller om det verkligen är möjligt att summera upp delmålen så att summan av dessa ger de övergripande målen. Exempelvis mål 3 "en ledande tillväxt- och kunskapsregion" består av delmålen ökad andel med gymnasieexamen, högre förvärvsfrekvens, ökad andel sysselsatta med högre utbildning, fler sysselsatta inom kunskapsintensiva yrken, ökande FoU-investeringar samt ökad BRP per sysselsatt. Var och en av dessa mål åstadkommer kanske en positiv förändring, men hur går det att veta att det är dessa mål som leder till "en ledande kunskaps- och tillväxtregion"? Och vad händer med målet om något eller några av delmålen aldrig nås?

De uppföljningsbara delmålen täcker i stort in de särskilda mål som finns i regionalfondsprogrammet för Stockholm.

Andra ställningstagandet (Prioriterade åtgärder)

Åtgärderna är relevanta och har en tydlig koppling till det de ska lösa. Det gäller särskilt inom trafik- och transportområdet som är väl beskrivna och utvecklade. Genom regionens höga täthet och uppdelning i skilda trafiksektorer är detta en komplex uppgift som getts en trovärdig analys och beskrivning av framtida utvecklingsvägar.

Ett av regionplanens syften är att tydliggöra avvägningar mellan allmänna intressen, kommunala, regionala och nationella målsättningar. Hur dessa avvägningar görs, vilka konflikter detta leder till behöver stärkas till utställningsförslaget av RUF 2050.

De prioriterade åtgärderna är även relevanta ur ett regionalfondsperspektiv. Tänkbara aktiviteter inom regionalfondsprogrammet för Stockholm som bidrar till att nå mål om indikatorer kan till stora delar läsas in i RUF 2050:s prioriterade åtgärder. Det som tydligt nämns är stöd till små och medelstora företags internationalisering. Regionalfondsprogrammets inriktning på innovationer som en väg till minskad klimatpåverkan - Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer - kan tydligt läsas in i alla tre åtgärderna.

Sammantaget, Tillväxtverket kan läsa in regionalfondsprogrammet för Stockholm i de tre prioriterade åtgärderna, om än lite diffust för vissa delar. Ingen programdel faller dock helt utanför.

Strukturfondspartnerskapet har uttryckt behov av samordnade insatser inom och mellan fonder och andra finansieringskällor för regional utveckling. En central utgångspunkt för genomförandet av regionalfondsprogrammet ska vara samspel, förankring och aktivt ägande av vad som prioriteras.

Tredje ställningstagandet (Den rumsliga strukturen)

RUF 2050 arbetar med två framtida rumsliga strukturer. I grova drag handlar den ena om en glesare och den andra om en mer tät struktur med störst bebyggelse tillskott i länets centrala kommuner. Alternativerna är beskrivna i grova drag och sannolikt behövs ett fördjupat underlag för att med större trovärdighet kunna bedöma hur de två modellerna utfaller när det gäller klimatpåverkande utsläpp samt hur det påverkar regionen socialt och ekonomiskt. Samtidigt finns det flera okända faktorer som organisations- och beteendeförändringar vilka sannolikt i betydande grad kommer att påverka arbets- och fritidsresandet i framtiden. Det är därför positivt att processen med den samlade konsekvensbedömningen fortsätter under hela planprocessen och en ny samlad konsekvensbeskrivning kommer att göras för

utställningsförslaget till RUF 2050.

Utvecklingen av den fysiska miljön är, enligt Tillväxtverket, beroende av en rad olika aktörer på olika nivåer inom såväl lokal, regional, nationell som internationell nivå. Av den anledningen finns det behov av att förankra och förklara målbilden och vad det innebär för avvägningar för enskilda aktörer för att visionen ska kunna realiserars.

Fjärde ställningstagandet (RUF 2050 som regionens gemensamma kontrakt)

Regionplanen är enbart rådgivande och vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. När det exempelvis gäller grönstrukturen visar samrådsförslagets analyser att det är möjligt att tillföra ny bebyggelse utan att grönstrukturen påverkas. Som mycket riktigt konstateras är detta möjligt i teorin men är dock ingen garanti för att utvecklingen lokalt kommer att följa denna princip. Risker finns att små beslut som var för sig inte har stor påverkan sammantaget påverkar regionens utveckling i en annan riktning än vad som var tänkt i RUF 2050.

RUF 2050 utgör en samlad dokumentation av Stockholmsregionens framtida utvecklingsvägar. Som faktasamling och dokumentation av en regions tillgångar och möjliga utvecklingsvägar tillför den en betydande nytta. Den länsövergripande planeringen som Stockholms läns landsting har tagit fram tillsammans med planeringsorganen i östra Mellansverige⁵ ger en viktig koppling till de storregionala perspektiven. Det gäller särskilt för planering av framtida infrastruktur i östra Mellansverige med koppling till riksnivå. RUF 2050 fyller idag en viktig roll som faktaunderlag och utgångspunkt för framtida planering av den storregionala infrastrukturen.

Femte ställningstagandet (Genomförandet av den regionala utvecklingsplanen)

När det gäller genomförandet av den regionala utvecklingsplanen måste Tillväxtverket beakta att nuvarande RUF 2010 ligger till grund för avgränsningar och prioriteringar i regionalfondsprogrammet för Stockholm, och när RUF 2050 börjar gälla bör fortfarande de prioriteringar som finns i programmet kunna läsas in. Speciellt med tanke på att RUF 2010 är den integrerade plan som ligger till grund för det hållbara stadsutvecklingsperspektivet. Hela regionalfondsprogrammet för Stockholm omfattas av Hållbar stadsutveckling, HSU och ska redovisas till EU-kommissionen.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Lars Wikström. Maria Weimer Löfvenberg har varit föredragande. I handläggningen har också regionchef Vivianne Yllenius, enhetschef Ingrid Arltoft Henriksson, enhetschef Maria Gelin Axelsson, Daniel Fahlander och Sten Axelsson deltagit.

Lars Wikström

Maria Weimer Löfvenberg

⁵ Stockholms läns landsting, (2015), *ÖMS 2050 – samverkan och planering i östra Mellansverige*, TRN 2015:0065.